T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/387
KARAR NO : 2024/97
KARAR TR : 04/03/2024

ÖZET: 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih öncesinde, 5434 sayılı Kanun'a tabi olarak emekli sandığı iştirakçisi olan davacının, 1479 sayılı Kanun (Bağ-Kur) kapsamında geçen hizmetlerinin iptal edilmesi nedeniyle, emeklilik durumunun yeniden değerlendirilip emeklilik işleminin iptal edilerek yapılan ödemelerin borç çıkarılmasına ilişkin davalı işleminin iptali istemiyle açtığı davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. Ö.
Vekili : Av. Ş. D.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. A. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 15/02/2001 tarihinde emekli sandığından emekli olduğunu ve 31/08/2012 tarihine kadar emekli aylığı aldığını, davalı kurum kontrol memurlarınca düzenlenen rapor ile müvekkilinin 5510 sayılı Kanun'un 4/b maddesine tabi hizmetinin sahte olduğunun tespit edildiği gerekçesi ile iptal edildiğini, 4/b maddesine tabi hizmetlerin tenzil edilmesi sonucu müvekkilinin emekli aylığının bağlanabilmesi için gerekli olan 20 yıl hizmet şartının gerçekleşmemesi nedeniyle, emekliliğinin iptaline ve emekli aylığının kesilmesine karar verildiğini, oysa sigortalılık dönemine ilişkin ödenen primlere ilişkin belgelerin olduğunu ve yine 5434 sayılı Kanun'a eklenen Ek 83. maddesinden yararlandırılması gerektiğini, davalı tarafından tesis edilen işlemlerin hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek, emeklilik işlemini iptal eden ve emekli aylıkların iadesine yönelik borç çıkarılmasına yönelik 01/07/2012 tarih ve 52.641.038 sayılı, 21/09/2012 tarih ve 52.641.038 sayılı kurum işlemlerinin iptali istemiyle, idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 3. İdare Mahkemesi 16/05/2013 tarih ve E.2012/1670, K.2013/934 sayılı kararı** ile, dava konusu işlemlerin tesis edilme sebebinin davacının Bağ-Kur'lu olarak çalışmasından kaynaklandığı, uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, davacı tarafından, emekliliğinin iptali ile hakkında borç çıkartılmasına ilişkin davalı idare işlemlerinin iptali istemiyle açılmıştır.

2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. maddesinin 3/a bendine göre dava dilekçelerinin "görev ve yetki" yönünden inceleneceği; 15. maddesinin 1/a bendinde ise adli

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden fHXekwo - vBWyxjs - YZjxgoH - 8pdr18= ile erişebilirsin

yargının görevli olduğu konularda açılan davanın görev yönünden reddine karar verileceği öngörülmüştür.

1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun (Bağ-Kur) "Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri" başlıklı mülga 70. maddesinin 1. fıkrasında; "Bu Kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerinde görülür." hükmü yer almakta iken, bu Kanunun anılan hükmünün de yer aldığı bir kısım hükümlerini yürürlükten kaldıran ve Bağ-Kur Sigortalılarına ilişkin getirilen hükümleri 1 Ekim 2008 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri" başlıklı 101. maddesinde; bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği hükme bağlanmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, 17 yıl 3 ay kamu görevlisi olarak çalışan, 1987-1989 yılları arasında ise kendi nam ve hesabına Bağ-Kurlu olarak 2 yıl 9 ay çalışan davacının, hizmet birleştirmesi yoluyla 2001 yılında emekli olduğu, ancak Bağ-Kurlu olarak çalıştığı yerle ilgili olarak yapılan denetim sonucu bu çalışmaların sahte olduğundan bahisle Bağ-Kurlu olarak hesaplanan çalışmalarının geçersiz sayılarak emekliliğinin iptali ile hakkında borç çıkartılmasına ilişkin davalı idare işlemlerinin tesis edilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda dava konusu işlemlerin tesis edilme sebebinin davacının Bağ-Kurlu olarak yaptığı çalışmalardan kaynaklandığı açık olduğundan, Bağ-Kur uyuşmazlıkları ile ilgili olarak yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri gereği bakılan davada idari yargı görev alanında olmayıp, davanın görüm ve çözümü adli yargının görev alanına girmektedir..."

3. Davacı vekili bu kez, müvekkilinin emekliliğinin iptali ile iptal işleminden sonraki aylara ilişkin aylıklarından şimdilik 6.000 TL'lik kısmının tahakkuk tarihinden itibaren işleyecek faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle 13/09/2013 tarihinde İskenderun 2. İş Mahkemesinin E.2013/412 sayılı dosyasında dava açmıştır.

4. İskenderun 2. İş Mahkemesi 17/09/2013 tarih ve E.2013/412, K.2013/23 sayılı kararı ile, iş bu dosya ile mahkemenin 2013/377 esas sayılı dosyası arasında bağlantı bulunduğundan her iki dosyanın birleştirilmesine ve usuli işlemlerin 2013/377 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine karar verilmiş daha sonra aynı mahkemenin 16/07/2020 tarihli kararı ile E.2013/412 sayılı dosyanın tefriki ile yargılamanın mahkemenin 2020/83 esas sayılı dosyası üzerinden devamına karar verilmiştir.

B. Adli Yargıda

5. İskenderun 2. İş Mahkemesi 13/07/2021 tarih ve E.2020/83, K.2021/268 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek, davacının iradesi dışındaki bildirim sahteliği nedeniyle yaşlılık aylığının iptali işleminin usul ve kanuna aykırı olduğu gerekçesiyle, davanın kabulüne karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur.

6. **Adana Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi 12/10/2022 tarih ve E.2021/3025, K.2022/1238 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken davaya bakılmış olmasının hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle, istinaf başvurusunun kabulü ile mahkeme kararının kaldırılmasına, yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile davanın usulden reddine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, davacının davalı Kurum tarafından 4/b çalışmasının sahte çalışmaya dayalı

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden fHXekwo - vBWyxjs - YZjxgoH - 8pdr18= ile erişebilirsin

olması iddiası ile iptal edilmesine yönelik Kurum işleminin iptali ile iptal tarihinden itibaren davacıya ödenmemiş maaşların tahakkuk tarihinden itibaren ay be ay işleyecek faizi ile birlikte davalıdan tahsiline ilişkindir.

"Görev konusu, kamu düzeni ile ilgili olup, mahkemelerce yargılamanın her aşamasında re'sen ele alınması gereken bir hususdur. 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 1'inci maddesiyle; Maliye Bakanlığı'na bağlı olmak ve bu Kanunda yazılı emeklilik işlerini görmek üzere Ankara'da, tüzel kişiliğe sahip Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı kurulmuş ise de, 20.05.2006 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 43'üncü maddesiyle, 5434 sayılı Kanunun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış, devredilen kurumlar ve devre ilişkin hükümler içeren geçici 1'inci maddesiyle de, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, hiç bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, görevleri ile birlikte, 1'inci maddeye dayanılarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip Sosyal Güvenlik Kurumu'na devredilmiştir. Anayasanın 125'inci maddesinin birinci fıkrası ile, "idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır"; ve yine Anayasa'nın 37'nci maddesi ile "Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz". Anayasanın 125'inci maddesinde yer verilen kural, yönetimin/idarenin kamu hukuku ya da özel hukuk alanına giren tüm eylem ve işlemlerini kapsamaktadır.

01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesinde; "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 08.06.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanuna göre; aylık, tazminat, harp malûllüğü zammı, diğer ödemeler ve yardımlar ile 08.02.2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ek ödeme verilmekte olanlara, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartları haiz oldukları müddetçe bunların ödenmesine devam olunur. Ancak, 5 ilâ 10 yıl arasında fiili hizmet süresi olan iştirakçilerden dolayı dul ve yetim aylığı almakta olanların, aylık ve diğer ödemeleri, bu Kanunun 32 nci, 34 üncü ve 37 nci maddelerindeki şartları haiz oldukları müddetçe devam edilir... Bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır." hükmü öngörülmüştür.

Öte yandan, "Uyuşmazlıkların çözüm yeri" başlığını taşıyan; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 134'üncü maddesinde, bu Kanunun uygulanmasından doğan uzlaşmazlıkların, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görüleceği, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 01.10.2008 günü yürürlüğe giren 101'inci maddesinde de, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan durumlarda, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği hüküm altına alınmıştır. İş mahkemeleri, esas olarak iş ve sosyal güvenlik hukuku uygulamasından kaynaklanan bireysel ve toplu hak uyuşmazlıklarını çözmek üzere, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununa dayanılarak kurulmuştur. Bu kapsamda Sosyal Güvenlik Kurumu'nun prim ve diğer alacaklarının hesaplanması, sigortalı olma hakkının kazanılması ya da kaybedilmesi, işçilik alacaklarının belirlenmesi gibi kendi içinde bütünlük ve uzmanlık gerektiren konular bu mahkemelerin görev alanına girmektedir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, idari nitelikteki bir davanın hukuk mahkemesine açılması durumunda izlenecek sürece ilişkin olarak 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanununda birbirini tamamlayan düzenlemeler yer almaktadır. 6100 sayılı Kanunun 114. maddesinde, yargı yolunun caiz olması durumu, dava koşulları arasında sıralanmış, 115. maddesinde, dava koşulu eksikliğini saptayan mahkemece davanın usulden reddine karar verileceği belirtilmiştir. 2577 sayılı Kanunun 2. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve amaç yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları ile idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenlerce açılan tam yargı davaları idari dava türleri

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden fHXekwo - vBWyxjs - YZjxgoH - 8pdr18= ile erişebilirsin

olarak sıralanmış, 9. maddesinde, çözümlenmesi Danıştay'ın, idare ve vergi mahkemelerinin görevlerine girmesine karşın, adli yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi durumunda, bu konudaki kararların kesinleşmesini izleyen günden itibaren 30 gün içinde görevli mahkemede dava açılabileceği, görevsiz yargı makamına başvuru tarihinin, Danıştay'a, idare ve vergi mahkemelerine başvurma tarihi olarak kabul edileceği, adli yargı yerlerine açılan ve görevsizlik sebebiyle reddedilen davalarda, görevsizlik kararının kesinleşmesinden sonra, anılan 30 günlük süre geçirilmiş olsa da idari dava açılması için öngörülen süre henüz dolmamış ise bu süre içinde idari dava açılabileceği bildirilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar ışığı altında yapılan değerlendirme sonucu; 5510 sayılı Kanunun geçici 4'üncü maddesi gereğince, 5434 sayılı Kanun kapsamında bağlanan aylığın kesilmesine ilişkin Kurum işleminin iptali ve emekli aylığının yeniden bağlanması istemine ilişkin eldeki uyuşmazlığın çözümünde; 5434 ve 5335 sayılı Kanun hükümleri uygulanacak olup, 506 veya 5510 sayılı Kanunların uygulama yeri bulunmadığından, sözü edilen 134 ve 101'inci madde hükümlerine göre sınırlı yetki ile donatılmış iş mahkemeleri görevli olmayıp, bu tür davaların idari yargının görev alanı içerisinde olduğu ortaya çıkmaktadır.(Yargıtay 10. Hukuk Dairesi 31/03/2022 tarih, 2022/247 Esas 2022/4715 Karar sayılı ilamında belirtildiği gibi) "

Anılan Yargıtay ilamındaki açıklamalar dikkate alındığında, mahkemece davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile usulden reddine karar verilecek yerde hükümdeki gibi karar verilmesi kanuna ve yasaya aykırı olmuştur.

Bu husus yeniden yargılamayı gerektirmediğinden, 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1-b2. maddesi gereğince mahkeme hükmünün kaldırılarak anılan gerekçelerle yeniden hüküm vermek gerekmiştir..."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. T.C Anayasası'nın 158. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."

8. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun Ek 83. maddesi şöyledir:

"(Ek: 17/4/2008-5754/75 md.)

Kendi isteği ile emekliye ayrılan, ancak daha sonra Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından hizmet süresinin eksik olduğu veya gerekli yaş şartını henüz haiz olmadığı tespit olunanlardan; emeklilik veya malûllük aylığı alınan süresi, eksik hizmet süresinden veya yaş şartının yerine getirilmesi için tamamlanması gereken süreden fazla olanların emeklilik işlemi iptal edilmez. Bunların en son aylık ödenen tarihten eksik hizmet süresi veya yaş şartının yerine getirilmesi için tamamlanması gereken süre kadar geriye gidilerek, bu dönemde kendilerine ödenen emeklilik veya yaşlılık aylıkları borç çıkarılır. Çıkarılan borç ve bu borca ilişkin faiz ile borç çıkarılan süreye ait kesenek ve kurum karşılıkları, ilgili kurum bütçesinin personel ödeneklerinden Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına ödenir. Bu şekilde ilave olarak kesenek ve kurum karşılığı ödenen süreler için ilgililere ikramiye farkı ödenmez, ödenmiş olan ikramiyenin eksik hizmet süresine ilişkin kısmı geri alınmaz. Borç çıkarılan döneme ilişkin olarak ilgililer adına Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından karşılanmış olan tedavi ve ilaç bedelleri de kurumları bütçelerinden Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına ödenir."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden fHXekwo - vBWyxjs - YZjxgoH - 8pdr18= ile erişebilirsin

9. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

> "*Bu Kanunun amacı, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir."*

10. 5510 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanun; sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortasından yararlanacak kişileri, işverenleri, sağlık hizmeti sunucularını, bu Kanunun uygulanması bakımından gerçek kişiler ile her türlü kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini ve tüzel kişiliği olmayan diğer kurum ve kuruluşları kapsar."*

11. 5510 sayılı Kanun'un *"Sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

> *"Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,*
> *a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,*
> *b) Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;*
> *1) Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olanlar,*
> *2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,*
> *3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,*
> *4) Tarımsal faaliyette bulunanlar,*
> *c) Kamu idarelerinde;*
> *1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,*
> *2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,*
> *sigortalı sayılırlar."*

12. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."*

13. 5510 sayılı Kanun'un *"5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri"* başlıklı geçici 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

> *"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden fHXekwo - vBWyxjs - YZjxgoH - 8pdr18= ile erişebilirsin

talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır."

B. Yargı Kararı

14. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarih ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/03/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden fHXekwo - vBWyxjs - YZjxgoH - 8pdr18= ile erişebilirsin

7B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, 5434 sayılı Kanun'a tabi olarak emekli sandığı iştirakçisi olan davacının, 1479 sayılı Kanun (Bağ-Kur) kapsamında geçen hizmetlerinin iptal edilmesi nedeniyle, emeklilik durumunun yeniden değerlendirilip emeklilik işleminin iptal edilerek yapılan ödemelerin borç çıkarılmasına ilişkin davalı idare işlemlerinin iptaline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

18. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

19. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği ancak bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

20. Somut olayda davacının, Maliye Bakanlığı Hatay İl Defterdarlığı emrinde memur olarak görev yapmakta iken, 15/02/2001 tarihinde Emekli Sandığından emekli olduğu ve bu tarihten itibaren 17 yıl 3 ay Emekli Sandığı hizmeti, 2 yıl 11 ay 13 gün Bağ-Kur hizmeti olmak üzere toplam 20 yıl 2 ay 13 gün hizmeti üzerinden emekli aylığı bağlandığı; bilahare yapılan denetim sonucu düzenlenen rapor ile 1479 sayılı Kanun kapsamında geçen 2 yıl 11 ay 13 günlük hizmetinin iptali neticesinde emeklilik durumunun yeniden değerlendirildiği ve 15/02/2001 tarihinden itibaren iptal edilerek yapılan ödemelerin borç çıkarıldığı; davacı vekili tarafından, müvekkilinin 5434 sayılı Kanun'a tabi olarak emekli sandığı iştirakçisi olması nedeniyle, 5434 sayılı Kanun'a eklenen Ek 83. maddesinden yararlandırılması gerektiği, tesis edilen işlemlerin hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek, emeklilik işlemini iptal eden ve emekli aylıkların iadesine yönelik borç çıkarılmasına yönelik kurum işlemlerinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden fHXekwo - vBWyxjs - YZjxgoH - 8pdr18= ile erişebilirsin

21. Bu durumda, yukarıda yer verilen Kanun hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı nazara alındığında, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "*idari işlem*" ve "*idari eylem*" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla davacının hizmet birleştirilmesi ve emekli edilmesi işlemleri 5434 sayılı Kanun kapsamında gerçekleştirildiğinden, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunduğundan, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önceki kamu görevine ilişkin olarak açtığı emeklilik işleminin iptali ve borç çıkarılmasına ilişkin davasının görüm ve çözümünün de idari yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 3. İdare Mahkemesinin 16/05/2013 tarih ve E.2012/1670, K.2013/934 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 3. İdare Mahkemesinin 16/05/2013 tarih ve E.2012/1670, K.2013/934 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/03/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Eyüp	Muharrem
GÜLEÇ	TAŞ	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden fHXekwo - vBWyxjs - YZjxgoH - 8pdr18= ile erişebilirsin